

Sygn. akt I CZ 25/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. D.

przeciwko B. K., M. K. i G. K.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 lutego 2017 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 20 lipca 2016 r., sygn. akt I ACa .../14,

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę w przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej Sądowi Apelacyjnemu w [...], pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 20 lipca 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił wniosek powoda J. D. o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 2 czerwca 2015 r. oraz odrzucił skargę kasacyjną.

Zażalenie na postanowienie w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej wniósł powód podnosząc zarzuty naruszenia art. 398⁵ § 1 w zw. z art. 124 § 3 k.p.c., ewentualnie art. 168 § 1 k.p.c. i art. 398⁶ § 2 k.p.c. Powód wniósł ponadto o rozpoznanie na podstawie art. 380 k.p.c. niezaskarżalnego postanowienia o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu wskazując, że pełnomocnik ustanowiony z urzędu, po stwierdzeniu przez poprzedniego pełnomocnika braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej, został powiadomiony o wyznaczeniu dopiero w dniu 6 maja 2016 r. Termin do jej złożenia upływał w dniu 9 maja 2016 r., stąd sporządzenie skargi bez uchybienia mu było niemożliwe.

Sąd Najwyższy zważył:

Postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] oddalające wniosek powoda o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, poddane kontroli na podstawie art. 380 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., potwierdza zarzut uchybienia art. 168 § 1 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury przesłanka braku winy w uchybieniu terminu powinna być oceniana z uwzględnieniem wszystkich okoliczności konkretnej sprawy, w sposób uwzględniający obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy (por. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1962 r., 4 CZ 35/62, RPEiS 1963, z. 2, z dnia 14 stycznia 1972 r., III CRN 448/71, OSPiKA 1972, z. 7-8, poz. 144, z dnia 4 marca 1999 r., I PKN 596/98, OSNAPiUS 2000, nr 8, poz. 15, z dnia 16 czerwca 2004 r., III CZ 38/04, z dnia 10 stycznia 2007 r. I CZ 108/06, z dnia 11 stycznia 2007 r., II CZ 116/06, z dnia 26 kwietnia 2007 r., III CZ 22/07, z dnia 24 listopada 2009 r., V CZ 57/09, z dnia 14 kwietnia 2010 r., III SZ 1/10, z dnia 21 lipca 2010 r., III CZ 22/10, z dnia 18 maja 2012 r., IV CZ 165/11, z dnia 7 sierpnia 2014 r.).

Trafnie wskazał sąd drugiej instancji, że adwokat albo radca prawny ustanowiony przez sąd z urzędu dla strony może odmówić sporządzenia skargi kasacyjnej, jeżeli byłaby ona niedopuszczalna lub oczywiście bezzasadna. Pomoc prawna, udzielana stronie zwolnionej od kosztów przez ustanowionego dla niej adwokata albo radcę prawnego, po wydaniu w sprawie orzeczenia przez sąd drugiej instancji, nie oznacza bezwzględnego obowiązku sporządzenia skargi kasacyjnej, jeżeli strona wyrazi takie żądanie (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2000 r., III CZP 14/00, OSNC 2001, Nr 2, poz. 21). Odmowa wniesienia skargi kasacyjnej przez wyznaczonego przez sąd z urzędu pełnomocnika jest równoznaczna z realizacją powinności udzielenia stronie pomocy prawnej. Strona, która ją uzyskała - co do zasady - nie może więc powoływać się na przymus adwokacki jako okoliczność usprawiedliwiającą brak winy w niedochowaniu terminu dokonania czynności procesowej. Odmowa wniesienia skargi kasacyjnej nie wpływa bezpośrednio na bieg terminu do wniesienia skargi, bowiem terminy procesowe zawite są terminami ciągłymi i wobec braku przepisów szczególnych nie ma podstaw do zawieszenia lub przerwania tego biegu ze względu na postawę wyznaczonego pełnomocnika (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2002 r., IV CKN 424/01, OSNC 2004, Nr 3, poz. 39). Zgodzić się zatem należy z Sądem Apelacyjnym, że co do zasady odmowa sporządzenia skargi kasacyjnej przez pełnomocnika z urzędu nie wpływa na bieg terminu na jej wniesienie, w szczególności nie przesunął początku jego biegu na chwilę wydania negatywnej opinii przez wyznaczonego pełnomocnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., I CZ 63/13 oraz z dnia 10 sierpnia 2005 r., I CZ 56/05 – nie publ.).

Niemniej ustawa dopuszcza w takiej sytuacji procesowej wniosek strony o ustanowienie innego pełnomocnika, który powinien dokonać ponownej oceny celowości wniesienia skargi kasacyjnej i ew. ją złożyć. Termin do sporządzenia przez niego skargi wprowadzie nie otwiera się na nowo, ale musi umożliwiać rzeczywiste wywiązanie się z obowiązków procesowych, w przeciwnym wypadku uchybienie im nie może być uznane za zawinione (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2001 r., V CZ 133/01 oraz z dnia 13 kwietnia 1999 r., II CZ 25/99 – nie publ.). Na wagę tego terminu zwraca uwagę, w aspekcie

oceny przestrzegania konwencyjnego prawa do rzetelnego procesu sądowego zwrócił uwagę Europejski Trybunał Praw Człowieka (por. wyrok z dnia 22 marca 2007 r. Siałkowska v/s Polska, 8932/05, wyrok z dnia 9 kwietnia 2013 r. Kozłowski v/s Polska, 24250/11).

Zważywszy, że kolejny ustanowiony pełnomocnik został zawiadomiony o tym fakcie w dniu 6 maja 2016 r., termin do wniesienia skargi upływał w dniu 8 maja 2016 r. skarżący trafnie zarzuca bezzasadne pominięcie przez sąd drugiej instancji przy rozpoznawaniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia skargi kasacyjnej tej istotnej okoliczności i nie rozważenie jej w aspekcie braku winy w nie dokonaniu wskazanej czynności.

Z tych względów Sąd Najwyższy zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej uznał za zasadne i uchylił to orzeczenie równolegle przekazując sprawę w przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu Sądowi Apelacyjnemu w [...] (art. 398¹⁵ i art. 394¹ § 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania zażaleniowego postanowiono zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.

kc

